

Kendini Dizginlemek

Buradan hep doğuya giderseniz, Mongoliya'ya varırsınız. Doğu Aziya'da bulunan Mongoliya devletinin kuzeyinde Rusiya bulunur. Batısında, güneyinde ve doğusunda ise Çin Halk Cumhuriyeti vardır. Mongoliya'nın en büyük kasabası Ulanbator'dur. Ülkenin yeri çok geniştir, ama Mongoliya'da sade üç milyon insan yaşar. Toprakların çoğu az verimlidir. Klimatı sert, yağmurları azdır. Kışları çok soğuk, yazları çok sıcaktır. Ülke hemen hemen ağaçsızdır. Mongoliya'nın zengin maden yatakları vardır, birçok kişi maden ocaklarında çalışır. Mongoliya'da çok vahşi hayvanlar bulunur. Bu vahşi hayvanların arasında Mongoliya yabani beygirleri bilinir. Yabani beygirler dıştan bizim evcil beygirlerimize benzer, güzel ve çok da güçlüdürler. Ama yabani beygir hiçbir şekilde evcilleştirilemez, hiç insana yakın olmaz ve insana hizmet etmez. Demek ki, yabani beygirlerin insan için hemen hemen hiç değeri yoktur, kimse onlarla ilgilenmez, kimse bu hayvanları korumaz. Bazı Mongoliyalı adamlar yabani beygirleri tutmuş, onları kesmiş ve etlerini yemiş olmalılar. Daha önce soğuk, geniş ve ıssız ovalarda birçok yabani beygir sürüleri yaşardı. Şimdi hayvanat bahçelerinde bulunan tek tük yabani beygirden başka bu cins hayvandan iz kalmamıştır.

Bulgaristan'da ve Almanya'da en çok Arap ve İngiliz cins beygirleri kullanılır. Bu cins beygirlerin tabiatında da vahşilik vardır, ama onlar evcilleştirilebilir. Bu cins beygirler eğitildi mi, insana çok yakın olabilirler ve çok güzel hizmet verebilirler.

Beygirler aşağı yukarı 6000 seneden beri evcilleştirilmiştir ve yük taşıma beygiri, yük çekme beygiri, binici beygiri, savaş ya da yarış beygiri olarak kullanılmıştır. Bir beygirin evcilleştirilmesi çok vakit alır. Beygir ve sahibi birbirine alışmalı, sanki birbirinin dilinden anlamalıdır. Tabii ki, sahibi beygirin yiyeceklerine, temizliğine ve sağlığına da çok dikkat eder.

Beygiri kontrol edebilmesi için kafasına bir başlık geçirir. Bu başlık birkaç kayıştan yapılır. Bir kayış beygirin çenesinin altından geçer, biri burnunun üstünden, biri alınının önünden ve biri kulaklarının arkasından. Beygirin alt ve üst dişlerinin arasındaki boşluğa bir de gem yerleştirilir. Gem bir metal parçasıdır ve başlığa bağlıdır. Bir de uzun iki kayış vardır. Bunlara "dizgin" denilir. Dizginlerin bir ucu gеме bağlıdır, öbür ucu binicinin elindedir. Binici bir dizgini hafifçe çekmekle beygiri sola ya da sağa çevirebilir. Beygir aksilik yaptı mı, kontrol dışına çıkmak üzere oldu mu, binici iki dizgini sertçe çekebilir, bununla beygirin dudaklarına, çenesine, damağına ve gеме yakın olan dişlerine büyük acı verir. Tabii ki, beygire fazla acı vermek beygir için zararlıdır. Bunun için beygire acı vermek ancak son çare olmalıdır. Beygiri gem ve dizginler aracıyla eğitmek için "dizginlemek" sözü de kullanılır.

"Dizginlemek" sözü insanlar için de geçerlidir. Meselâ anneler, babalar ve

öğretmenler çocukları kontrol altına alıp onları iyiliği, dürüstlüğü seçmeye, kötülükten uzak durmaya alıştıırırlar. Buna eğitim ya da terbiye derler. Acemi askerler de eğitim görürler. Cezaevlerinde bulunan kişileri de iyi, düzenli bir yaşama alıştıırmak için onları bazı kurallara tabi tutarlar, onları sanki “dizginlerler”.

Yetişkin, akli başında olan insanlara gelince, onların kendi kendilerini kontrol etmeleri beklenir. Kendini tutmak, kendine hâkim olmak, kendini zapt etmek, kendini gemlemekten söz edilir. Haddini bilmek ya da haddini aşmamak sözlerini de duymuşsunuz, kullanmışsınızdır. Demek ki, belli bazı kurallar var. Akıllı insan bu kurallara uymanın faydasını bilir, buna göre yaşamını düzenler. Böyle bir insan için “kendini dizginler” diyebiliriz.

Priska adında akıllı bir yeğenim var. Priska genç bir kızdı. Ölçülü, kendini kontrol edebilen birisi olarak birçok kişiye örnek oldu. Priska güzel bir kızdı, biraz tombuldu. Bir tatil yerinde birbirimize rastladık. Sevinçle beraber öğle yemeğini yedik. Yemekten sonra tatlı vardı. Tatlı çok güzeldi ve sofrada bol bol tatlı bulunuyordu. Tabağımı bitirdim. Sonra onu ikinci kere doldurdum. Priska'ya, “Senin de tabağını doldurayım mı?” diye sordum. Şöyle cevap verdi: “Hayır, doldurma. Çünkü kendime şu kuralı koydum: Her ne yemek ya da tatlı oldu mu, bir tabaktan fazla yemeyecem.” Priska'ya aferin!

Kendi kendini dizginlemek konusunda Türkiye'de, özellikle Bektaşî ve Aleviler arasında şu söz çok yaygındır:

“Eline, beline, diline sahip ol!”

Yani elini dizginle, elin hırsızlık yapmasın ve dövüşe katılmasın. Belini de dizginle, cinsel alandaki isteklerin senden daha güçlü olmasın, eşinden başka kimseyle cinsel ilişkin olmasın. Dilini dizginle, susmak lâzım oldu mu, susabilesin, konuşmak lâzım oldu mu, ölçülü sözlerle konuşabilesin. Dilini yalan söylemekten, dedikodu yapmaktan, saygısız sözler söylemekten, sövmekten ve bağırırmaktan koru. Aleviler arasında erdemli kişi “yavaş” olan kişidir, yani öfkesine hâkim olan kişidir.

Kutsa! Kitap çeşitli parçalarda dilimize dikkat etmemizi söyler.

İncil Kitabının Yakup bölümünde “dizginlemek” sözüne birkaç kere rastlarız:

Yakup 1:26

“Kendini dindar sayan ama dilini dizginlemeyen kişi kendini aldatır. Böylesinin dindarlığı ve tapınması boştur.”

Bu ayetin anlamı çok açıktır, onu açıklamak lâzım değildir.

Yakup, mektubunun üçüncü bölümünde tekrar dizginlenmemiş dilden söz eder. Bakalım ne diyor:

Yakup 3:2-10

“Çünkü hepimiz çok hata yaparız. Sözleriyle hata yapmayan kişi, bütün bedenini de dizginleyebilen, kusursuz bir kişidir.

Bize itaat etmeleri için beygirlerin ağzına gem vururuz, böylece bütün bedenlerini kontrol altına alırız.

Dil bedenin küçük bir üyesidir, ama büyük işlerle övünür. Düşünün, küçücük bir kıvılcım koca bir ormanı tutuşturabilir.

Dil de bir ateş, bedenimizin üyeleri arasında bir kötülük dünyasıdır. Bütün varlığımızı kirletir.

Dili hiçbir insan evcilleştiremez. Dil öldürücü zehirle dolu, dinmeyen bir kötülüktür.

Dilimizle Rabbi, Baha'yı överiz. Yine dilimizle Allaha benzer yaratılmış insana söveriz.

Övgü ve sövgü aynı ağızdan çıkar. Kardeşlerim, bu böyle olmamalı.”
Dizginlenmiş dil temasında bana çok konuşan bir ayet de şu:

Yakup 1:19

“Her insan dinlemekte, seslemekte çabuk, konuşmakta yavaş, öfkelenmekte de yavaş olsun.”

Bu ayet sade dilimizi dizginlememizi söylemez, konuşmaktan önce dinlememizi, seslememizi de söyler. Ne yazık ki, karşımızdaki kişi daha sözünü bitirmeden, onun sözünü keseriz ve cevap veririz. Ya da karşımızdaki kişinin sözlerine sinirlenir ve hiç saygı göstermeden kendi görüşümüzü savunuruz. Öyle davrandık mı, daha önce okuduğumuz ayete göre dindarlığımız, ibadetimiz boştur. Susmak ve konuşmak için birçok şey öğrenmeliyiz. Galiba hepimiz Davut Peygamberle beraber şu duaya katılmalıyız:

Mezmur 141:3 “Ya RAB, ağızıma bekçi koy, dudaklarımın kapısını koru!”

Mezmur 32:8-9'da gem ve dizginler için konuşan çok önemli bir ayet buldum. Allah şöyle diyor:

“Eğitecem seni, gidecen yolu gösterecem, öğüt verecem sana, gözüm şendedir. Beygir ya da katır gibi anlayışsız olmayın: onları tutmak için gem ve dizgin lâzım, yoksa sana yaklaşmazlar.”

Allahın gözünde beygirle insan arasında önemli bir fark bulunur. Allah, insan için gem ve dizginler kullanmak istemez, onu zorla kendine çekmez, zorla doğru yolda yürütmez. Allah, aklımızı kullanmamızı ister. Allah, çağrısını işittik mi, gönüllü olarak Onu izlememizi bekler.

Pavlus, İsa'nın izleyicilerini, birinciliği kazanmak isteyen bir sporcuya benzetiyor. Bu sporcu her bakımdan disiplinli ve düzenli olmalı ve bedeninin

bütün üyelerini kontrol altında tutmalı,- belli kurallara uymalı. Ancak böyle birinciliği kazanacak. İyi sporcu rahatına bakmaz, kendine yaramayan birçok şeylerden vazgeçer, çünkü ödülü kazanmak ister. Pavlus bu sporcu için şunları yazmıştır:

2 Timoteos 2:5

“Bunun gibi, spor yarışmasına katılan kişi de kurallara uymadı mı, yarışta zafer tacını giyemez. “

1 Korintliler 9:24-27

“Bilmiyor musunuz, koşu alanında yarışanların hepsi koşar, ama sade birisi ödülü kazanır. Öyle koşun ki, ödülü kazanasınız.

Yarışa katılan herkes kendini her yönden kontrol eder. Yarışa katılanlar bunu çürüyecek bir taç kazanmak için yaparlar. Bizler hiç çürümeyecek bir taç için koşuyoruz.

Müjde’yi başkalarına duyuruyorum. Kendim reddedilmemek için bedenime eziyet çektiriyorum, bedenimi köle ediyorum.”

Yakında bir kardeş beni telefonla aradı. Ne yapıyorsun diye sordu. Ben de “kendini dizginlemek” için bir İncil dersi hazırlıyorum dedim. O da hemen “kendini dizginlemek” sözü yerine İncil’de “özdenetim” sözü kullanılır, dedi. Kardeş haklıdır. O ayeti de okumalıyız:

Galatyalılar 5:22 “Ruh'un ürünü sevgi, sevinç, esenlik, sabır, şefkat, iyilik, bağlılık, yumuşak huyluluk ve özdenetimdir.

Özdenetim kendi kendini kontrol etmek demektir. Bu ayetten şunları anlıyoruz: Kendimizi dizginleyebilmek ya da özdenetim, yalnız akıllı olmamıza, gördüğümüz eğitime, aldığımız terbiyeye ve yaşadığımız çevreye bağlı değildir. Ayete göre özdenetim Kutsal Ruh'un ürünüdür. Demek ki, Kutsal Ruh'la iç içe olduk mu, Kutsal Ruh'un işlemesine yüreğimizi açık tuttuk mu, Kutsal Ruh bizde özdenetimi yaratır ve geliştirir. Ürün birdenbire olmuyor, ürünün olması ve olgunlaşması vakit alır. Özdenetim de birdenbire olmuyor. Ama Allaha yakın kaldık mı, Onun uyarılarını, eleştirilerini sesledik mi, kendini dizginleyen, özdenetimli kişiler oluruz. Bunun tersine, bir kişi “Kutsal Ruh'la doluyum” dedi mi, ama yaşamı düzensiz, tertipsizse, tabii ki, onun sözlerine fazla güvenmeyiz.

Devamlı olarak kendime hâkim oluyor muyum?

Her vakit kendimi dizginleyebilirim diyemiyorum. Bazen kurallara uymuyorum. Kurallara uymadım mı, İsa Mesih'in adı lekelenmektedir. Buna üzülüyorum.

Vahşi, genç bir beygirin evcilleştirilmesi, uysal ve yararlı bir beygir haline getirilmesi galiba çok sabır ister. Ama bir de Allahı düşünelim. Bu kadar sene önce Ona “Sen kralımsın, her şeyim Şenindir, Sen beni yönet, Sen beni istediğin gibi değiştir” demişimdir. Ama hâlâ ara sıra kendimi kontrol edemiyorum. Hâlâ

saygıyla dinlemek yerinde konuşmakta çabuk oluyorum. Rab eksiklerimi benden daha iyi biliyor. O bana daha ne kadar sabredecek? Size bir müjdem var: Allahın sabrı tükenmeyecek. Onun eleştirilerine dayanalım. O bize bir şey söyledi mi, dinleyelim.

Wiesbaden, 19.06.2015

Jürg Heusser

Emser Str. 12A, D-65195 Wiesbaden

E-Mail: heusseri@gmxde

Skype: mutlukaynak36